

Elisabeth Weeshuis Museum

Jaarverslag 2020

Het museum in coronatijd

Vrouwe Elisabeth draagt een mondkapje wegens het afgelasten van Elisabethdag

Woord vooraf

2020 Had een feestjaar moeten worden, een feest van vrijheid. 75 Jaar geleden, op 7 mei 1945, reden de Canadese bevrijders Culemborg binnen. Verbaasd keken mensen naar de medeburgers die na zoveel jaren onderduiken weer vrij op straat liepen. Gastconservator Roland van den Bergh deed in opdracht van het museum onderzoek naar het onderduikverleden in Culemborg. Uit de vele gesprekken die hij voerde bleek dat door de hulp van medeburgers zo'n 100 Culemborgers de oorlog overleefden. Deze bijzondere verhalen vonden een plek in een expositie op de zolder van het museum, samen met een stadsplattegrond met de gemarkeerde onderduikadressen en er werden zelfs drie onderduikplekken nagebouwd.

Corona

De opening van de expositie stond gepland op 13 maart. Toen gebeurde er iets onverwachts. Er verscheen een virus ten tonele dat tot op de dag van vandaag Nederland en de rest van de wereld in zijn greep houdt, het coronavirus. In plaats van het vieren van vrijheid werden onze vrijheden in rap tempo beperkt. De opening werd afgelast en het museum ging dicht. De gevolgen van de sluiting werden snel zichtbaar. Om het hoofd boven water te houden zag het museum zich genoodzaakt afscheid te nemen van het Weescafé. Niet alleen een aderlating voor het museum zelf, maar ook voor de stad. In juni mocht het museum onder strikte voorzorgsmaatregelen weer open. Veel vrijwilligers waren te kwetsbaar om te komen helpen, er werd gekozen voor beperkte openingstijden. Voor de bezoekers werden tijdsloten ingesteld.

Toen brak er een mooie zomer aan, Nederland ging op vakantie in eigen land en dat was ook te merken in het Elisabeth Weeshuis Museum. Het was gezellig en veilig druk. Er werden buiten gezinsactiviteiten georganiseerd. De tentoonstelling op zolder werd mondjesmaat bezocht en er werden nieuwe activiteiten bedacht om met de kerstvakantie alsnog het Culemborgse onderduikverleden onder de aandacht te brengen. Maar toen kwam er een tweede coronagolf over Nederland. Half december sloot het museum opnieuw zijn deuren en daarmee ook definitief de tentoonstelling Schuilen '40 - '45.

2020 Was een crisisjaar, een jaar van vallen en opstaan. Het weeshuis heeft in de afgelopen 4 eeuwen vele crises doorstaan en lijkt afgelopen jaar ook, mede door de steun van de overheid, deze crisis te overleven. De geschiedenis leert ons dat we vertrouwen mogen hebben in de toekomst. Over 7 jaar bestaat het museum 100 jaar. Met opgeheven hoofd vol mooie toekomstplannen werken we komende jaren toe naar een feestjaar dat we hopelijk in gezondheid en saamhorigheid mogen vieren.

Leonieke Terlouw

Directeur Elisabeth Weeshuis Museum

10 juni 2021

Over dit verslag

Dit Jaarverslag over 2020 is bedoeld voor iedereen die zich direct of indirect betrokken voelt bij het museum. We laten zien welke activiteiten hebben plaatsgevonden en waarom andere (geplande) activiteiten geen doorgang konden vinden. Daarop volgt een schets van de ontwikkelingen binnen de organisatie in het verslagjaar en een korte vooruitblik op 2021. Het verslag sluit af met het de financiële gegevens over 2020.

Elisabeth Weeshuis Museum
Herenstraat 29
4101 BR Culemborg
0345-513912
www.weeshuismuseum.nl

Inhoudsopgave

Woord vooraf	1
Over dit verslag	2
Algemene activiteiten	3
Behouden	3
Verwerven	3
Onderzoeken	4
Presenteren	4
Extra activiteiten	6
Marketing en communicatie	7
Documenteren	8
Educatie	8
Samenwerken	9
Bezoekersaantallen	10
Organisatie	11
Vooruitblik op 2021	13
Toelichting op financiën 2020	14
Bijlage financiële gegevens 2020:	
Balans per 31 december 2020	17
Staat van baten en lasten over 2020	19

Algemene activiteiten en prestaties

Het Elisabeth Weeshuis Museum is een permanente instelling, niet gericht op het behalen van winst, toegankelijk voor publiek, die ten dienste staat van de samenleving en haar ontwikkeling. Een museum **behoudt, verwerft, onderzoekt, presenteert, documenteert** en geeft **bekendheid** aan de materiële en immateriële getuigenissen van de mens en zijn omgeving, voor doeleinden van studie, **educatie** en genoegen.

Behouden

De door corona noodzakelijke sluiting van het museum heeft het mogelijk gemaakt te investeren in de zichtbaarheid van de collectie. Zo zijn de bijna 5.300 historische voorwerpen en foto's, van bidprentjes tot schilderijen, nu voor iedereen digitaal te bekijken op www.collectiegelderland.nl. Met dit digitale depot is er voor geïnteresseerden een schat aan informatie beschikbaar.

Verwerven

Het museum verwerft alleen Culemborg gerelateerde voorwerpen (schenkingen, langdurige bruiklenen en aankoop). In 2020 konden we onze collectie uitbreiden met onder andere een doos vol foto's van de Culemborgse fotograaf Merckx samen met de camera's waarmee hij deze maakte, een zinken vuilnisemmer met opschrift 'Culemborg' en een handgeschreven kookboek, geassocieerd met de huishoudschool 'Mariakroon'. Er zijn geen aankopen geweest.

Onderzoeken

Genoeg voor een heel weeshuis!

In 2021 start het museum met een themajaar over voeding: *Genoeg voor een heel weeshuis!* Het weeshuis kent vele schriftelijke bronnen als menu's, voorraad- administratie en andere documenten. Deze bronnen geven een uniek inkijkje in het voedingspatroon van een van de oudste jeugdinstituten in Nederland. Gastconservator Lucienne Bartels is in 2020 een onderzoek gestart naar de vier belangrijkste voedingsmiddelen uit het weeshuis: brood, boter, bier en bonen. In 2021 sluit kunsthistorica Manon Henzen van *Eetverleden* aan bij het onderzoek voor het schrijven van een historisch weeshuis kookboek.

Presenteren

Tentoonstelling Schuilen '40 - '45

13-3-2020 / 3-1-2021 (wegens corona verlengd)

Meeliftend op de landelijke herdenking van 75 jaar vrijheid, eerde het Elisabeth Weeshuis Museum met de tentoonstelling Schuilen '40 - '45 de onderduikgevers. Dappere Culemborgers die tijdens de Tweede Wereldoorlog medeburgers op de vlucht in huis namen. Steeds meer mensen die de oorlog hebben meegemaakt zijn ons ontvallen, daarom was het zo belangrijk juist nu deze verhalen op te tekenen.

Op een grote stadsplattegrond werden alle gevonden schuiladressen met vlaggetjes gemarkeerd. Achter elk adres school een persoonlijk verhaal. Wat deze tentoonstelling verder bijzonder maakte waren de drie gereconstrueerde schuilplekken. Bezoekers konden zo ervaren hoe het was om je te moeten verstoppen voor de nazi's.

Met het dilemmaspel werd bezoekers de vraag gesteld: Onderduiken of niet? Met een koffer vol spullen werd het evacuatiespel gespeeld en een puzzelroute leidde bezoekers langs verschillende onderduikplekken.

In de maanden waarin het museum open is geweest zijn er kleinschalige rondleidingen geweest voor de 'Vrienden' van het museum en hebben toeristen tijdens de zomervakantie de tentoonstelling kunnen bezoeken. De randprogrammering werd helaas afgelast. Deels door de planning in een lock down, deels doordat er geen grote groepen ontvangen mochten worden, deels door de kwetsbaarheid van de doelgroepen (80 plus).

Voetnoot Schuilen '40 - '45

Om de gevonden verhalen over het Culemborgse onderduikverleden niet verloren te laten gaan is er samen met het Genootschap AWK Voet van Oudheusden een zogenaamde Voetnoot uitgebracht. In deze Voetnoot zijn de teksten van de tentoonstelling verwerkt en vindt men een overzichtskaart van alle gevonden onderduikadressen. Op deze manier bereiken wij toch nog een groot aantal mensen die door corona de tentoonstelling niet hebben kunnen zien.

Een rare tijd

april 2020

Met 'ouderwetse', handgeschreven brieven heeft Leonieke Terlouw, de directeur, zich voorgesteld aan de 50 vrijwilligers van het museum en andere Culemborgers, waaronder de burgemeester en de kinderborgemeester. Er zijn 15 brieven terug gestuurd waarin de inwoners van Culemborg onder meer hun zorgen uitspraken over corona en de directeur succes wensten met haar nieuwe functie.

De thuisvinder

april 2020

Voor de kinderen thuis werden er filmpjes gemaakt door de Thuisvinder. Deze uitvinder demonstreerde hoe je met gevonden voorwerpen thuis de meest prachtige uitvindingen en kunstwerken kon maken. De filmpjes op onze facebookpagina trokken gemiddeld 5000 kijkers per keer.

Expositie Koerbagh

6-9-2020 / 5-12-2020

Van 6 september tot 5 december organiseerde het historisch Genootschap AWK Voet van Oudheusden in samenwerking met het Elisabeth Weeshuis Museum een kleine expositie over de dwarse denker Adriaen Koerbagh. Koerbagh, vriend van Spinoza, zocht in 1668 zijn toevlucht in Culemborg. Hij werd door de Amsterdamse overheid gezocht vanwege zijn godslasterlijke geschriften. Het mocht niet baten, hij werd uiteindelijk opgepakt en stierf in 1669 in het Rasphuis in Amsterdam.

De expositie vond plaats in de kapel. Gratis toegankelijk voor museumbezoekers, maar ook op de route van de bibliotheekbezoekers. De maanden september tot en met december waren rustige maanden in het Weeshuis.

Extra activiteiten

We doen de Wasch

De Gemeente Culemborg, ElkWelzijn en de Brede School Culemborg sloegen in de zomer 2020 de handen ineen om iedereen in Culemborg een onvergetelijke zomer te bezorgen. Het museum organiseerde *We doen de wasch!* Op het weeshuisplein werd de was gedemonstreerd zoals dat vroeger werd gedaan. In de tuin kon je zelf aan de slag en verdiende je een heus waschdiploma. Op deze speciale wasdagen ontvingen wij gemiddeld 80 bezoekers per dag.

Activiteiten Kerstvakantie

Even leek het dat in de kerstvakantie het museum geopend zou kunnen zijn voor extra activiteiten. Het programma dat daarvoor werd opgezet moest helaas op het allerlaatste moment worden afgeblazen.

Vierheemskinderstraat

Het Elisabeth Weeshuis Museum is voortrekker van een kunstproject in de Vierheemskinderstraat. Dit straatje vormt de verbinding tussen het museum in de Herenstraat en de Markt en vice versa en heeft op dit moment een zeer matige ruimtelijke kwaliteit. Een klankbordgroep onderzoekt of kunst in de openbare ruimte hierin verbetering kan aanbrengen.

Uit een breed gedragen selectieprocedure kwam een duidelijke voorkeur voor het voorstel van kunstenaar Bouke Groen naar voren. Dit is door de klankbordgroep overgenomen en kreeg bovendien instemming van het college van burgemeester en wethouders. De intentie was om het najaar 2020 te benutten voor nader onderzoek van het plan. Door de corona-maatregelen konden bewonersbijeenkomsten en een testopstelling in het smalle straatje echter niet doorgaan. In 2021 worden deze activiteiten zo snel mogelijk weer opgepakt.

Met dank aan de Provincie, het Culemborgs Cultuurfonds en de Gemeente Culemborg voor hun (toegezegde) financiële steun.

Marketing en communicatie (bekendheid geven)

Tijdens de sluitingen van het museum is er extra geïnvesteerd in de digitale zichtbaarheid van het museum. Op Facebook groeiden we van 1.400 volgers naar 1.590 en op Instagram van 483 naar 700. Een vrijwilliger volgde ter ondersteuning een cursus bij Erfgoed Gelderland. Een influencer met 42.000 volgers, met name jonge moeders, adviseerde over hoe we meer gezinnen kunnen bereiken.

De tentoonstelling Schuilen '40 - '45 heeft onder meer aandacht gekregen in de Gelderlander en de Culemborgse Courant. Voor de zomeractiviteit *We doen de Wasch* hebben we ouderwets geflyerd op campings en in de stad. Vele Culemborgers en toeristen hebben ons museum gevonden.

Documenteren

Door vrijwilligers werd verder gewerkt aan een documentatiesysteem waarbij onder andere artikelen, knipsels en correspondentie over de museumcollectie geordend werden opgeborgen en werden gekoppeld aan het digitale collectieregistratiesysteem.

Educatie

De sluitingen en de coronamaatregelen hebben een grote impact gehad op de educatie in het Elisabeth Weeshuis Museum. Veel publieksactiviteiten, waaronder de rondleidingen, werden noodgedwongen afgelast.

Brede School

Het Elisabeth Weeshuis Museum is partner van de Brede School Culemborg: een breed netwerk van cultuurpartners en cultuurdocenten die het cultureel programma aan het basisonderwijs aanbieden. Een combinatiefunctionaris verzorgt met een team van 7 vrijwilligers lessen op scholen en in het museum. Vanaf 16 maart 2020 gingen de scholen en het museum dicht in verband met het coronavirus. Na de heropening in juni konden de meeste erfgoedlessen wegens groepsgrootte niet meer worden hervat. De naschoolse lessen werden nog wel gegeven, tot in de tweede lockdown in december.

Het programma *Tolerantie en Vrijheid* in het kader van de Brede School werd uitgebreid met een introductie-les en een bezoek aan de tentoonstelling 'Schuilen '40 - '45'. Wij hebben 5 basisscholen mogen ontvangen met in totaal 245 leerlingen.

Het is de wens van de Brede School Culemborg om het cultuuronderwijs beter aan te laten sluiten op de vraag van de scholen. Dit betekent voor het museum dat we meer maatwerk gaan leveren. In 2020 zijn er ter voorbereiding gesprekken gevoerd om de wensen te inventariseren. De uren die niet zijn besteed door corona zet het museum in voor het ontwikkelen van educatieve maatwerk programma's.

Zelfportret maken

Tijdens het 'Doe-Mee-Atelier' maakten 20 kinderen onder begeleiding van kunstenaar Suzanne Huijs en educatief museummedewerker Sjanne Emans prachtige zelfportretten.

Kinderboekenweek 'En toen?'

Voor de Kinderboekenweek organiseerde het museum lessen voor groep 7 en 8. De lessen vonden plaats in de tentoonstelling 'Schuilen '40 - '45' en gingen over de onderduik in Culemborg. Er deden 8 klassen mee met in totaal 98 leerlingen.

Oma Maaïke vertelt

Het Elisabeth Weeshuis Museum organiseerde elke eerste zondag van de maand een speciaal programma voor kleuters: *Oma Maaïke vertelt*. Het programma was gratis. Oma Maaïke heeft in de maanden januari tot en met maart aan 15 deelnemers haar verhaal over de weeskinderen mogen vertellen.

Samenwerken

Het Weeshuis

Het Elisabeth Weeshuis heeft drie bewoners: Het Elisabeth Weeshuis Museum in de meisjesvleugel, Bibliotheek Rivierenland in de jongensvleugel en de Volksuniversiteit in de bovenste zalen. De ruimtes worden door alle partners gehuurd van de Stichting Elisabeth Weeshuis. De stichting, in de volksmond beter bekend als 'de protectoren', beheren de nalatenschap van Vrouwe Elisabeth van Culemborg. Samen zien wij het Weeshuis als een inspirerende ontmoetingsplek voor de inwoners van Culemborg. Om dit concreet te maken, doneren de protectoren jaarlijks een bedrag voor activiteiten. Hiermee financieren zij onder andere een tuindag, het kinderboekenbal en Elisabethdag. Het museum heeft met een workshop meegedaan aan het kinderboekenbal. De overige activiteiten moesten helaas worden afgelast omdat het door corona niet mogelijk was groepen te ontvangen.

Vrienden

Om onze doelen te kunnen verwezenlijken zijn wij blij te kunnen rekenen op de steun van de Vereniging van Vrienden van het Elisabeth Weeshuis Museum. Zij steunden ons financieel tijdens de tentoonstelling Schuilen '40 - 45. En zullen dat blijven doen tijdens de komende themajaren. Er zal komende jaren gewerkt worden aan een hechte vriendschap. Het museum zal de vrienden meer betrekken bij activiteiten. Samen gaan we proberen onze vriendenkring te vergroten, want een sterke achterban geeft ons meer vertrouwen in de toekomst.

Erfgoed Festival

27-9-2020/31-10-2020

Het museum nam als zogenaamde 'aanhaker' deel aan het Erfgoed Festival Gelderland. Twee kinderen hebben een stopmotion gemaakt over het museum en gepresenteerd tijdens de opening van het Erfgoed Festival. Verder werd het verhaal over het weeshuis en de tentoonstelling Schuilen meegenomen in de presentatie op de website van het festival.

Open Monumentendag/ Piano Buiten Festival

12-9-2020/ 13-9-2020

Tijdens het Open Monumentenweekend was het museum open en hebben ruim 500 mensen veilig kunnen genieten van Piano Buiten Festival in de moestuin van het Weeshuis.

Bezoekersaantallen

Het museum had zich voor 2020 ten doel gesteld om 13.000 bezoekers te ontvangen (2018: 12.333 bezoekers; 2019: 10.007 bezoekers). Uiteindelijk werd een resultaat van 5.000 bezoekers behaald, ondanks de verplichte sluiting wegens de corona-maatregelen, het werken met tijdsloten en de beperkte openingstijden wegens het niet in kunnen zetten van kwetsbare vrijwilligers. Ook was er terughoudendheid van de (oudere) bezoekers in verband met het virus.

Organisatie

Bestuur

Het onbezoldigde bestuur van het Elisabeth Weeshuis Museum is eindverantwoordelijk voor zowel de voorbereiding, vaststelling als de uitvoering van beleid. In 2020 bestond het bestuur uit: Claire Vaessen, voorzitter, Machiel den Besten, secretaris, Sef Severens, penningmeester en de leden Ellie Tap (portefeuille marketing en communicatie) en Gerben Jansen (portefeuille personeelszaken).

Naast incidenteel overleg kwam het bestuur 14 keer in een (grotendeels online) bestuursvergadering bijeen. In het oog springende onderwerpen waren de directiewisseling, de financiële situatie van het museum in coronatijd, het beëindigen van de activiteiten van het Weescafé en het, samen met de directeur, nadenken over het beleid vanaf 2021. Alle bestuursbesluiten werden, na deliberatie, in unanimitieit genomen.

Het bestuur handelt in de geest van de principes van de Governance Code Cultuur en past de aanbevelingen toe. In 2019 is gestart met het gefaseerd implementeren daarvan. Het bestuur heeft in dat jaar haar eigen functioneren onder de loep genomen door een zelfevaluatie uit te voeren. Daarnaast is een risico-inventarisatie uitgevoerd, een nieuw directie-bestuursreglement opgesteld en een vertrouwenspersoon aangesteld. In 2020 zijn het aftreedrooster en nevenfuncties op de website gezet en heeft een herverdeling van bestuurstaken plaatsgevonden; in 2021 worden daar profielen aan toegevoegd. Door de coronasituatie konden vrijwilligers onvoldoende betrokken worden bij het formuleren van nieuw vrijwilligersbeleid. Daarom staat dat voor 2021 op stapel. De door corona uitgestelde zelfreflectie zal (live) plaatsvinden in september 2021. Naast een check van de Code zal dan de risico-inventarisatie worden herhaald en de ervaringen met en de gevolgen van de ingrijpende corona-maatregelen worden meegenomen.

Directie

Voor beleidsmatige museale advisering en de uitvoering van de managementtaken en het museumbeleid was Nicole Spaans tot 1 april 2020 directeur van het museum. Het bestuur betreurde haar besluit begin 2020 om afscheid te nemen maar is Spaans zeer erkentelijk voor haar tomeloze, vakkundige inzet in de 15 jaar dat ze verbonden is geweest aan het Elisabeth Weeshuis Museum. Onder haar leiding is het museum verbouwd en zijn er mooie tentoonstellingen gemaakt. Spaans haalde een belangrijk schilderij van Moreelse (1571 – 1638) naar Culemborg. Ook heeft ze ervoor gezorgd dat het museum toegankelijker werd gemaakt voor mensen met een beperking. Samen met de andere 'bewoners', de bibliotheek en Volksuniversiteit, heeft ze van het Weeshuis een ontmoetingsplek gemaakt voor Culemborgers. Meerdere malen is het museum genomineerd voor diverse prijzen (o.a. het leukste uitje van Gelderland 2015 en 2017 en de Gelderse Pauwenveer 2018).

Wegens de enorme inzet van Spaans en haar betekenis voor de stad heeft het gemeentebestuur van Culemborg besloten haar als blijk van waardering de stadsspeld toe te kennen.

Haar opvolger is Leonieke Terlouw, eveneens kunsthistorica. Terlouw had de lastige taak haar nieuwe rol vanaf het voorjaar van 2020 te moeten oppakken in een tijd waarin het museum grotendeels gesloten was. Het bestuur heeft bewondering voor de bevolgen manier waarop zij dit heeft gedaan. Naast alle inzet om in- en externe contacten te leggen en te stimuleren en alle bestaande mogelijkheden alsnog te benutten, schreef zij een gedegen beleidsplan voor de komende vier jaar.

Medewerkers

Het museum heeft een zeer beperkte staf. De museummedewerker werkt nauw samen met de directeur en voert diverse museumtaken zelfstandig uit, waaronder collectiebeheer en het maken van tentoonstellingen. Een freelancer was tot 1 mei 2020 actief op het terrein van communicatie en marketing. Deze taak is vooralsnog overgenomen door de directeur en een vrijwilliger. Daarnaast wordt de directeur op zzp-basis ondersteund door een educatief medewerker.

Het Weescafé werd gerund door twee medewerkers in vaste dienst van het museum en een kring van betrokken vrijwilligers. Door de corona-maatregelen en de slechte vooruitzichten op de middellange termijn zag het museum zich in juni 2020 gedwongen het Weescafé te sluiten en voor de medewerkers ontslag aan te vragen. Dit besluit riep vanzelfsprekend reacties op bij de medewerkers en in de stad. De medewerkers hebben alles gedaan om in de afgelopen jaren van het Weescafé een succes te maken en daar danken wij hen oprecht en hartelijk voor. Op initiatief van de protectoren hebben de Weeshuispartners zich gebogen over nieuwe horeca-mogelijkheden in het pand zodra de deuren weer open gaan. Deze zullen niet meer onder de vlag van het museum plaatsvinden.

Vrijwilligers

Een groep van zo'n 60 vrijwilligers is actief in het museum en verricht diverse essentiële taken als gastheer/vrouw, financiële administratie, verzorgen van rondleidingen en educatieve projecten, collectiebeheer. In het corona-jaar konden enkele mensen hun taken blijven doen, en waren anderen helaas gedwongen daarvan af te zien. Ook het jaarlijkse uitstapje kon geen doorgang vinden. Om met iedereen kennis te maken heeft de nieuwe directeur een briefwisseling op gang gezet en persoonlijke gesprekken gevoerd. Aan het eind van het jaar kregen alle vrijwilligers door de bestuursleden persoonlijk een kerstpakketje thuisbezorgd dat vooruitliep op het thema van 2021: Voeding.

Vertrouwenspersoon

In 2020 is bij de externe vertrouwenspersoon geen melding gedaan van ongewenste omgangsvormen.

Risico's en onzekerheden

In 2019 is een risico-analyse gemaakt die in de tweede helft van 2021 wordt herijkt. In de versie van 2019 werd een epidemie als mogelijkheid genoemd, zonder de directe dreiging te onderkennen. In 2021 zullen de lessen uit de corona-pandemie worden meegenomen. Ook de fragiele financiële positie van het Weescafé en de bijbehorende risico's voor het museum werden in 2019 genoemd. In 2020 heeft dit door de coronacrisis uiteindelijk geleid tot sluiting van het café. Voor de inventarisatie in 2021 staat onder meer het borgen van de historische kennis op de agenda. Deze kan onder druk komen te staan door de geringe omvang van de vaste staf van het museum.

Vooruitblik op 2021

De hoop dat begin 2021 de corona-maatregelen zouden afnemen en het museum de deuren weer zou kunnen openen, werd snel de bodem ingeslagen. Hierdoor moesten regelmatig de plannen voor heropening worden uitgesteld. Bij het schrijven van dit verslag is nog steeds niet definitief bekend wanneer de bezoekers weer zonder beperkingen kunnen komen.

Nu de musea vanaf 5 juni weer open mogen, kunnen de roosters worden ingevuld en kan er een proefstart worden gemaakt met het themajaar over Voeding (*Genoeg voor een Weeshuis*). Hiervoor worden de Vrienden met hun (klein)kinderen uitgenodigd. De definitieve opening is op 30 juni 2021. Het themajaar zal doorlopen tot 31 mei 2022.

Het werken in themajaren is uitgewerkt in het Beleidsplan 2021-2025, zie de website. Hiertoe zijn vele gesprekken gevoerd met vrijwilligers, het bestuur en Culemborgers en is gebruik gemaakt van de input van de cultuurvisie van de gemeente. Er is in dit kader onderzoek gedaan naar de waarde van cultureel erfgoed en de mogelijkheden cultuur in te zetten bij maatschappelijke opgaven in onze stad.

In samenwerking met de vrijwilligers is er in de eerste helft van 2021 ook een begin gemaakt met een nieuw vrijwilligersbeleid. Door enerzijds de huidige vrijwilligers opnieuw aan het museum te binden en anderzijds nieuwe vrijwilligers te werven, kan de bezetting goed op peil worden gehouden.

De tweede helft van 2021 wordt een spannende periode waarin zal blijken hoe snel belangstellenden uit de stad en uit de rest van Nederland het museum weer zullen weten te vinden. Onder andere met een geheel vernieuwde visuele presentatie en een boeiend en eigentijds themajaar vol aansprekende activiteiten is het museum er klaar voor onder het vaste motto: Wees welkom!

Toelichting op financiën 2020

Algemeen

Als gevolg van de corona-pandemie was 2020 ook financieel een turbulent jaar. Circa de helft van het jaar was het museum gesloten met grote gevolgen voor de entree-inkomsten en de winkelverkoop. Het grootste probleem ontstond in exploitatie van het Weescafé. Ondanks afhaalverkoop in de weekends en NOW-loonsteun was er sprake van olopende verliezen. Op basis van dit gegeven en gefundeerde zorgen over het verdere verloop van de pandemie heeft het museumbestuur begin juni besloten om het Weescafé te sluiten en ontslag aan te vragen voor de vaste medewerkers.

Ondanks dit alles kunnen we 2020 met een bescheiden winst afsluiten, dankzij de financiële ondersteuning van diverse partijen en de Rijksoverheid. Middels de Tegemoetkoming Vaste Lasten ontving het museum circa € 16.600, de opgetelde NOW-uitkeringen bedroegen circa € 13.000, van de Provincie Gelderland ontvingen we € 15.000 en van het Mondriaanfonds € 7.000. Zonder deze subsidies zouden onze eigen middelen en onze liquiditeit vrijwel volledig zijn verdampt.

Het financiële resultaat van 2020 bedraagt € 1.656. De verliezen van het Weescafé konden worden gecompenseerd door een positief resultaat van het museum. Bij de resultaatbepaling is rekening gehouden met gedeeltelijke restitutie van NOW en TVL uitkeringen. Een aantal in 2020 ontvangen projectsubsidies zijn doorgeschoven naar 2021 evenals de bijbehorende projecten. Het deels niet benutte budget voor de Brede School Culemborg is gereserveerd voor activiteiten in 2021.

Na toevoegingen en onttrekkingen van bestemmingsreserves resteert een verlies van € 1.069. Dit bedrag wordt ten laste gebracht van de overige reserves.

Subsidiegevers

Het museum ontvangt van het College van B&W van de Gemeente Culemborg een subsidie voor de reguliere activiteiten van het museum: Behouden, verwerven, onderzoeken, presenteren, documenteren en het bekendmaken van de collectie en de activiteiten. Daarnaast ontvangt het museum een bedrag dat specifiek bedoeld is voor educatieve programma's in samenwerking met de Brede School Culemborg. De subsidie wordt jaarlijks geïndexeerd met het gemiddelde inflatiecijfer.

Het museum ontving voor de tentoonstelling Schuilen '40 -'45' subsidies van het Cultuurfonds Culemborg, de Provincie Gelderland, het VSB Fonds en het Prins Bernhard Cultuurfonds. Daarvoor zijn we hen zeer erkentelijk.

Financieel risicomanagement

Bij de start van een boekjaar wordt een sluitende begroting vastgesteld door het bestuur. Ontwikkelingen welke van invloed kunnen zijn op het resultaat worden nauwlettend gevolgd. De financiële vertaling hiervan vindt plaats middels het opstellen van een maandelijkse doorrekening van het verwachte eindejaars resultaat. Dit geeft de mogelijkheid om tijdig te kunnen bijsturen in de bedrijfsvoering.

Ontwikkelingen in 2021

Ook 2021 zal een financieel onzeker jaar worden. Inmiddels is duidelijk dat het museum op 30 juni 2021 haar deuren weer gaat openen. Inkomsten uit entreegelden en winkelverkoop zijn moeilijk te voorspellen. TVL- en NOW- regelingen zullen worden verlengd tenminste t/m het derde kwartaal van 2021.

BIJLAGE

BALANS PER
VAN STICHTING ELISABETH

ACTIVA

	<u>31-12-2020</u>	<u>31-12-2019</u>
	€	€
VASTE ACTIVA		
Materiële vaste activa		
Inventaris	8.678	13.246
	-----	-----
VLOTTENDE ACTIVA		
Voorraden		
Vorraad	12.472	17.502
	-----	-----
Vorderingen		
Debiteuren	-	5.190
Belastingen en premies sociale verzekering	3.763	7.919
Overige vorderingen en overlopende activa	23.640	15.060
	-----	-----
	27.403	28.169
	-----	-----
Liquide middelen	106.969	42.853
	-----	-----
 TOTAAL ACTIVA	 <u>155.522</u>	 <u>101.770</u>

31 DECEMBER 2020 NA BESTEMMING RESULTAAT**WEESHUIS MUSEUM TE CULEMBORG**

	PASSIVA	
	<u>31-12-2020</u>	<u>31-12-2019</u>
	€	€
KAPITAAL		
Overige reserves	41.678	42.747
Bestemmingsreserves	16.592	13.867
	<hr/>	<hr/>
	58.270	56.614
	-----	-----
VOORZIENINGEN		
Voorziening taxaties	1.399	1.579
	-----	-----
KORTLOPENDE SCHULDEN		
Crediteuren	1.208	9.664
Belastingen en premies sociale verzekering	3.707	6.357
Overige schulden en overlopende passiva	90.938	27.556
	<hr/>	<hr/>
	95.853	43.577
	-----	-----
TOTAAL PASSIVA	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>
	155.522	101.770

**STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2020 VAN STICHTING ELISABETH WEESHUIS
MUSEUM TE CULEMBORG**

	werkelijk <u>2020</u> €	begroting <u>2020</u> €	werkelijk <u>2019</u> €
Baten			
Vaste bijdragen	146.820	147.871	141.200
Incidentele bijdragen	80.172	70.500	71.455
Overige baten	38.201	128.600	120.558
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Totale baten	265.193	346.971	333.213
	-----	-----	-----
Lasten			
Personeelskosten	146.194	190.688	177.081
Afschrijvingskosten materiële vaste activa	5.068	2.900	3.648
Huisvestingskosten	39.968	44.856	42.563
Algemene beheerskosten	18.955	18.853	23.192
Projecten/tentoonstellingen/activiteiten	50.693	89.082	82.338
Voorzieningen	-	-	-
Rente en bankkosten	320	490	479
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Totale lasten	261.198	346.869	329.301
	-----	-----	-----
Saldo staat van baten en lasten	3.995	102	3.912
Besteed aan bijzondere bestemming	-2.339	-	-8.053
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Resultaat	1.656	102	-4.141
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

BESTEMMING VAN HET RESULTAAT

Te bestemmen resultaat	1.656	102	-4.141
Toevoeging bestemmingsreserve educatie scholen	-5.064	-	-
Onttrekking bestemmingsreserve vervanging	1.250	-	4.142
Onttrekking bestemmingsreserve bijzondere activiteiten	1.089	-	3.911
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Restant onttrekking cq. toevoeging overige reserves	-1.069	102	3.912
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>